

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaryhmä

Säännösluonnokset oppivelvollisuuslaiksi

23.1.2020

OKM, Jukola

1 § Oppivelvollisuuden tavoitteet

- Yhteiskunnassa tarpeellinen perusosaaminen edellyttää perusopetuksen jälkeisiä opintoja.
- Pykälään päivitetty laajentuvan oppivelvollisuuden ja tämän lain tavoitteet. Pykälässä näkyy perusopetuslain (= oppivelvollisuuden) tavoitetta vahvemmin perustuslain 16 § 2 mom. mukainen julkisen vallan velvollisuus ”turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä”.
- Pykälän 3 mom. mukaan perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen tavoitteista säädetään edelleen asianomaisissa laeissa ja niillä voi olla omia toisistaan poikkeavia (toki ei ristiriitaisia) tavoitteita.

2 § Oppivelvollisuuden alkaminen ja päättyminen

- Oppivelvollisuuden alkaminen säädetty vastaavasti kuin nykyisessä perusopetuslaissa.
- Pidentetty oppivelvollisuus ennallaan.
- Oppivelvollisuus päättyy sinä päivänä, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta. Maksuttomuudesta säädetään laissa erikseen, eikä se olisi sidottu oppivelvollisuuden keston, vaan olisi tätä laajempi.

3 § Oppivelvollisuuden suorittaminen

- Oppivelvollisen on (kuten nykyisinkin) osallistuttava perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen, kunnes perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot.
- Perusopetuksen jälkeinen oppivelvollisuus suoritettaisiin pääsääntöisesti lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa.
- Tulee *suorittaa* lukion *oppimäärää* tai tulee *suorittaa* ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammatillista *tutkintoa*.

= Suorittamisen keinoista ei oppivelvollisuuslaissa säädettäisi.

3 § Oppivelvollisuuden suorittaminen

- Voi suorittaa myös toisen asteen tutkintotavoitteeseen koulutukseen valmentavissa opinnoissa.
- Tai kansanopistojen ns. pitkällä linjoilla. Vapaata sivistystyötä koskevaan lakiin säädettäisiin Opetushallitukselle toimivalta antaa oppivelvollisten opetukseen sovellettavat opetussuunnitelman perusteet.
- Oppivelvollinen, joka ei saa suoritettua perusopetuksen oppimäärää sen lukuvuoden päättyessä kun täyttää 17 vuotta, voi jatkaa opintoja myös aikuisten perusopetuksessa tai osallistumalla toisen asteen tutkintotavoitteeseen tai niihin valmistavaan koulutukseen.

3 § Oppivelvollisuuden suorittaminen

- Myöhään tulleet maahanmuuttajat, jolta puuttuu tutkintotavoitteisen tai niihin valmistavan koulutuksen suorittamiseksi riittävä suomen- tai ruotsin kielen taito, mutta jotka eivät ole varsinaisesti perusopetuksen tarpeessa, voivat opiskella
 - aikuisten perusopetuksessa (lukutaitomoduli) tai
 - maahanmuuttajille kohdennetussa luku ja kirjoitustaidon ja suomen tai ruotsin kielen taidon opintoja ja muita kotoutumislain tavoitteiden mukaisia sisältöjä toteuttavassa kokopäiväisessä vapaan sivistystyön koulutuksessa.
- Työ ja elinkeinoministeriön alainen kilpailutettu kotoutumiskoulutus jäisi oppivelvollisilta pois.

4 § Opintojen riittävä edistyminen

- Opintojen edistytävä siten kuin ao. koulutusta koskevassa laissa säädetään
- Lukiokoulutuksen oppimäärä ja suoritus aika, ei muutoksia
- Ammatillisen perustutkinnon perusteet: tutkinnot vastaavat laajuudeltaan kolmen vuoden opintoja
 - oppivelvollisten HOKS laadittava siten, että suorittaa tutkinnon perusteiden mukaisessa ajassa
- Myös erilaisten valmistavien koulutusten suoritusajasta säädetty (VALMA, LUVA, kymppiluokka)
- Vapaan sivistystyön lainsäädäntö edellyttää tarkennuksia

5 § Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen

- Oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittamisen määräajaksi tai toistaiseksi (koskee perusopetuksen jälkeisiä oppivelvollisuusopintoja)
 - pitkäaikaisen sairauden tai vamman vuoksi, joka estää oppivelvollisuuden suorittamisen
 - äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan ajaksi
- Hakemuksesta
 - koulutuksen järjestäjä tai kunta päättää (monijäseninen toimielin tms.)
 - kaikilla oikeus opiskella

5 § Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttäminen

- Jos opiskelija on määräaikaisesti erotettu tai opiskeluoikeus on pidätetty
 - koulutuksen järjestäjän laadittava suunnitelma oppivelvollisuuden suorittamisesta
 - oppivelvollisuuden suorittaminen itsenäisesti, muut oppimisympäristöt, siirtyminen muuhun koulutukseen
- Järjestäjän ilmoitusvelvollisuus asuinkunnalle, jos ei noudata suunnitelmaa

6 § Hakeutumisvelvollisuus

- Hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä tutkintotavoitteiseen tai valmistavaan koulutukseen
- Hakeutumisvelvollisuus jatkuu, jos ei saa tai vastaanota koulutuspaikkaa

6 § Hakeutumisvelvollisuus

- Jos opiskelija aikoo keskeyttää opintonsa
 - ennen eroilmoituksen hyväksymistä osoitettava, että on uusi opiskelupaikka
- Jos koulutuksen järjestäjä katsoo opiskelijan eronneeksi poissaolojen perusteella
 - selvittävä opiskelijan jatkosuunnitelmat
 - tarvittaessa ohjaus muuhun oppivelvollisuuskoulutukseen
 - ilmoitus kunnalle, jos opiskelijalla ei ole uutta opiskelupaikkaa

7 § Oppivelvollisuuden suorittamisen ohjaus ja valvonta

- Valvontavelvollisuus oppivelvollisuuden suorittamisesta on sekä oppivelvollisella itsellä että hänen huoltajallaan.
- Perusopetuksen järjestäjän vastuulle kuuluu ohjata ja valvoa, että oppivelvollinen hakee laissa säädettyyn oppivelvollisuuskoulutukseen ennen perusopetuksen päättymistä.
- Perusopetuksen järjestäjän vastuu päättyy
 - kun oppivelvollinen aloittaa opinnot toisessa oppilaitoksessa
 - viimeistään opetus ja kulttuuriministeriön vuosittain määräämänä ajankohtana → vastuu siirtyy asuinkunnalle, jos ei opiskelupaikkaa

7 § Oppivelvollisuuden suorittamisen ohjaus ja valvonta

- Perusopetuksen järjestäjän vastuun päättymisajankohta sovitettu yhteen sen ajankohdan kanssa, jolloin yhteishakujen tulokset ovat tutkintotavoitteisten ja valmistavien koulutusten osalta selvät (elokuun puoliväli).
- Koulutuksen järjestäjän valvonta- ja ohjausvastuu alkaa pääsääntöisesti siitä, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana → pelkkä opiskelupaikan vastaanottaminen ei vielä siirrä valvontavastuuta

7 § Oppivelvollisuuden suorittamisen ohjaus ja valvonta

- Itsenäisesti suorittamalla (näyttö/erityinen tutkinto) valvontavastuu on näytön/erityisen tutkinnon vastaanottavalla taholla. Suorittamistavasta ja valvonnasta tulee olla sovittu.
- Oppivelvollisen asuinkunta ohjaa ja valvoo oppivelvollisuuden ja siihen kuuluvan hakeutumisvelvollisuuden suorittamista silloin, kun vastuu ei kuulu edellä mainituille tahoille.
- Keskeyttämisen ehkäisemiseksi säädetään keskeyttämisvaarassa olevan oppivelvollisen ohjaamisesta ja mahdollisuuksista vaihtaa opiskeltua alaa, oppimisympäristöä taikka koulutuksen järjestäjää
 - täydentää lukiolain ja ammatillisen lain voimassa olevia säännöksiä

8 § Opiskelupaikan osoittaminen

- OKM päättää vuosittain ajankohdan (yhteishaun aikataulu huomioiden), johon mennessä oppivelvollisella oltava opiskelupaikka
 - sama ajankohta, jolloin valvontavastuu siirtyy perusopetuksen järjestäjältä asuinkunnalle, jos oppivelvollinen ilman opiskelupaikkaa (7 §)
- Jos oppivelvollisella ei ole tähän ajankohtaan mennessä opiskelupaikkaa
 - asuinkunta selvittää yhdessä oppivelvollisen kanssa oppivelvollisen tilannetta ja ohjaa hakeutumisessa
 - viime sijassa asuinkunta osoittaa opiskelupaikan soveltuvassa valmistavassa koulutuksessa

11 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

- Oppivelvollisuuslaki tulisi voimaan vuonna 2021
- Sovellettaisiin niihin, jotka ovat lain voimaan tullessa perusopetuslain mukaan oppivelvollisia.
- Velvoite hakeutua ja jatkaa vaikuttaa käytännössä heihin, jotka lain voimaantullessa eli keväällä 2021 ovat yhdeksännellä vuosiluokalla.
- Koulutuksen maksuttomuutta koskevat uudet säännökset tulisivat sovellettavaksi ikäluokka kerrallaan.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET